

och föräldrautbildningar.

- Dialog med invånare, främst med barn och unga.
- Besök på alla kommunala högstadieskolor i stadsdelsområdet och enkätundersökning med eleverna om deras syn på närmiljön och framtiden.
- Systematiskt arbete på flera olika nivåer i förvaltningen för att öka frisknärvaron och minska sjukfrånvaron.
- Samtliga enheter har arbetat enligt årshjulet för samverkan och systematiskt arbetsmiljöarbete i syfte att förbättra och utveckla arbetsmiljön.

Det arbete som utförts under året, för att nå kommunfullmäktiges mål och aktiviteter samt nämndens mål och aktiviteter, redovisas i löptext under respektive mål för verksamhetsområdet. Bedömning av måluppfyllelse och eventuell avvikelse redovisas under respektive mål, indikator och aktivitet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är fritt från diskriminering

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på det som arbete som utförts, resultatet av det arbetet, samt på att de tillhörande nämndmålen nås helt. Kommunfullmäktiges aktiviteter är i allt väsentligt genomförda enligt plan.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Bemötande

Under hösten har kommunikationsfunktionen i samarbete med HR genomfört en workshop i bemötande för flera enheter. Beställarenheten äldre, beställarenheten funktionsnedsättning, parklekar och öppen förskola respektive enheten för teknik och park har deltagit i workshopen som en del i deras pågående arbete med att utveckla bemötandet. Under workshopen har medarbetarna genom diskussion, övningar och gruppuppgifter fått kartlägga styrkor och förbättringsområden i bemötandet, både individuellt och utifrån arbetsgruppen som helhet. I slutet av workshopen har medarbetarna på enheten gemensamt sammanfattat de viktigaste utvecklingsområdena att arbeta vidare med.

Interkulturellt förhållningssätt

Medarbetare och chefer inom samtliga verksamhetsområden har deltagit i en introduktionsutbildning i interkulturellt förhållningssätt. I och med demokratiuppdraget beslutades att medarbetare och chefer inom förvaltningens andra verksamhetsområden skulle gå utbildningen under våren. Utbildningen är ett led i arbetet att motverka intolerans och diskriminering genom att öka kunskapen. Ett interkulturellt förhållningssätt handlar om ömsesidig förståelse mellan personer från olika kulturer för en bättre kommunikation och ett bättre samspel. Genom utbildningen har medarbetare och chefer fått verktyg att praktisera ett interkulturellt förhållningssätt i verksamheten. Medarbetarna vid förskolorna har under hösten deltagit i en fördjupad utbildning i interkulturellt förhållningssätt.

Ungas arbete kring normer

På mötesplatsen Grimstahörnan har verksamheten under året arbetat med normkritik i syfte att förebygga diskriminering. Verksamheten har genomfört flera workshops med de unga besökarna i åldern 11-16 år. Ungdomarna har spelat ett normspel, analyserat tidningsartiklar och diskuterat normer.

Jämställdhetsintegrering

Under året har förvaltningen granskat vissa beslut om insatser i syfte att säkerställa att besluten är oberoende av kön. Efter en första genomgång av resultaten fann förvaltningen inga uppenbara omotiverade skillnader på grund av kön. Det blev dock tydligt att arbetet med att granska beslut om insatser och fördelningen av resurser mellan könen är komplicerat. Analysen behöver utvecklas och fördjupas då beslut om insatser alltid utgår från individens behov. För att svara på frågan om resursfördelningen mellan kvinnor och män är jämställd behöver fler aspekter tas in i analysen, till exempel sökandens familjesituation, sökandens socioekonomiska bakgrund och sökandens eventuella sjukdomar. En dylik analys ställer höga krav och kräver omfattande resurser. Under 2016 startar stadsledningskontoret ett nätverk för att ge stadsdelsförvaltningarna stöd i det strategiska jämställdhetsarbetet. Förvaltningen ska delta i nätverket. Förvaltningen kommer bland annat lyfta behovet av förvaltningarna använder samma metoder för att ta reda på hur makt och resurser fördelas mellan kvinnor och män. Det är nödvändigt för att kunna härleda resultaten och jämföra dessa mellan förvaltningarna. En analys av hur makt och resurser fördelas är alltför komplicerad att lösa på varje förvaltning för sig.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etnisk- och könssegregerad verksamhet	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd. Samverkan är påbörjad.			
  Stadsdelsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning beroende på kön	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Förvaltningen har genomfört en begränsad granskning av vissa beslut om insatser för att titta på om beslut om insatser är oberoende av kön. Det vill säga att det i beslut inte förekommer omotiverade skillnader på grund av kön. Granskningen gav visst underlag och kunskap inför en jämställdhetsintegrering av verksamheten. Arbetet med att jämställdhetsintegrera verksamheten är omfattande och har påbörjats under 2016. Förvaltningen kommer delta i stadens centrala nätverk som nyligen bildats i syfte att utgöra stöd i jämställdhetsintegreringen.			

Nämndmål:

Ett gott bemötande genomsyrar verksamheten

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla enheter arbetar aktivt med bemötande gentemot invånare, sin målgrupp och gentemot varandra som medarbetare. I de fall där resultat för bemötande finns i stadens brukarundersökningar ökar resultatet i jämförelse med föregående år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla enheter upprättar en bemötandeplan i vilken tillgänglighet ingår. (Program för delaktighet - 3)	2015-01-01	2015-03-31	

Nämndmål:

Verksamheten är fri från diskriminering

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Invånare, brukare, andra som tar del av verksamheten och anställda har lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Dialog med medborgare om demokrati och diskriminering. (Program för delaktighet - 3)	2015-01-01	2015-10-31	
✓ Fem enheter hbtq-certifieras.	2015-01-01	2015-12-31	Avvikelse
Analys I början av 2015 informerade kommunfullmäktige om att staden ska ta fram en egen hbtq-certifiering. Förvaltningen beslutade därför att avstå från fortsatt certifiering hos RFSU och att tillsvidare avvakta stadens hbtq-certifiering.			
✓ Förutsättningarna för inom vilka verksamhetsområden och hur könsbaserad statistik kan redovisas undersöks.	2015-01-01	2015-09-30	
✓ Utbildning i interkulturellt förhållningssätt för medarbetare genomförs. (Program för delaktighet - 3)	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Verksamheten är jämställd

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Beslut om insatser är oberoende av kön.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Beställarenheten funktionsnedsättning ser under en månad över om det finns några könsskillnader i beslut av insatsen ledsagning	2015-01-01	2015-03-31	
✓ Beställarenheten äldreomsorg ser under en månad över om det finns några könsskillnader i beslut av insatsen särskilt boende.	2015-01-01	2015-03-31	
✓ Vuxenenheten ser under en månad över om det finns några könsskillnader i beslut om insatsen boendestöd samt öppenvårdsinsatser för missbruk.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på det arbete som utförts och resultatet av arbetet. Målen för två av kommunfullmäktiges åtta indikatorer nås helt, fyra nås delvis och två nås inte. Samtliga kommunfullmäktiges aktiviteter är genomförda enligt plan. Två nämndmål nås helt och ett nås delvis. Avvikelserna beskrivs närmare under respektive indikator och nämndmål nedan.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

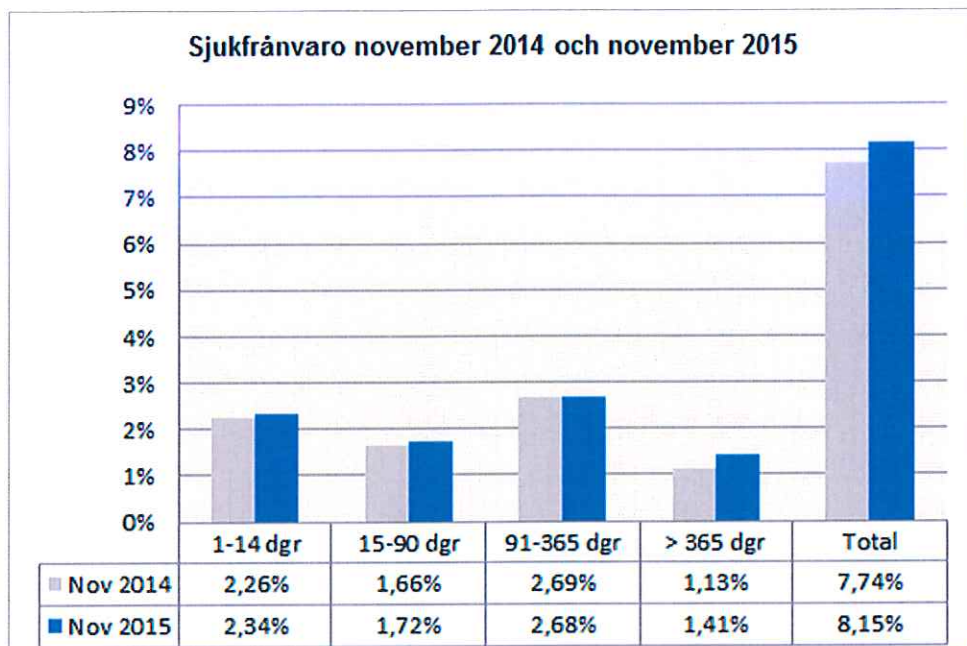
Prioriterat arbete för minskad sjukfrånvaro

Arbetet med att öka frisknärvaron och sänka sjukfrånvaron har under året pågått med hög prioritet. Förvaltningens tvärprofessionella stödteam har löpande följt och analyserat utvecklingen och månadsvis redovisat sin analys med tillhörande åtgärdsförslag för förvaltnings- och avdelningsledningarna. Regelbundna uppföljningsmöten mellan HR-konsult och enhetscheferna har genomförts i syfte att systematiskt följa upp enheternas arbete med sina hälso- och sjukfrånvaroplaner. Antalet möten med företagshälsovården för uppföljning av individärenden har utökats, så även antalet möten med företagssköterska för bedömningssamtal. Samtalen erbjuds till medarbetare med upprepade korttidsfrånvaro och ger förvaltningens chefer en möjlighet att följa upp även andra tidiga signaler på ohälsa på ett strukturerat sätt.

Enheterna har arbetat aktivt utifrån sina hälsoplaner och genomfört en rad olika hälsofrämjande aktiviteter. Enheterna har kunnat ansöka om särskilda friskvårdspengar för att genomföra mer kostsamma gemensamma aktiviteter såsom deltagande i motionslopp, inköp av utrustning och anmälningsavgifter. Under året har friskvårdssubventionen höjts från 600 kronor till 1 000 kronor. Som ett led i förvaltningens arbete för att hitta nya angreppssätt för att minska sjukfrånvaron har ett projekt med schemalagd friskvård på arbetstid har genomförts på fyra enheter, projektet beskrivs mer under egen rubrik.

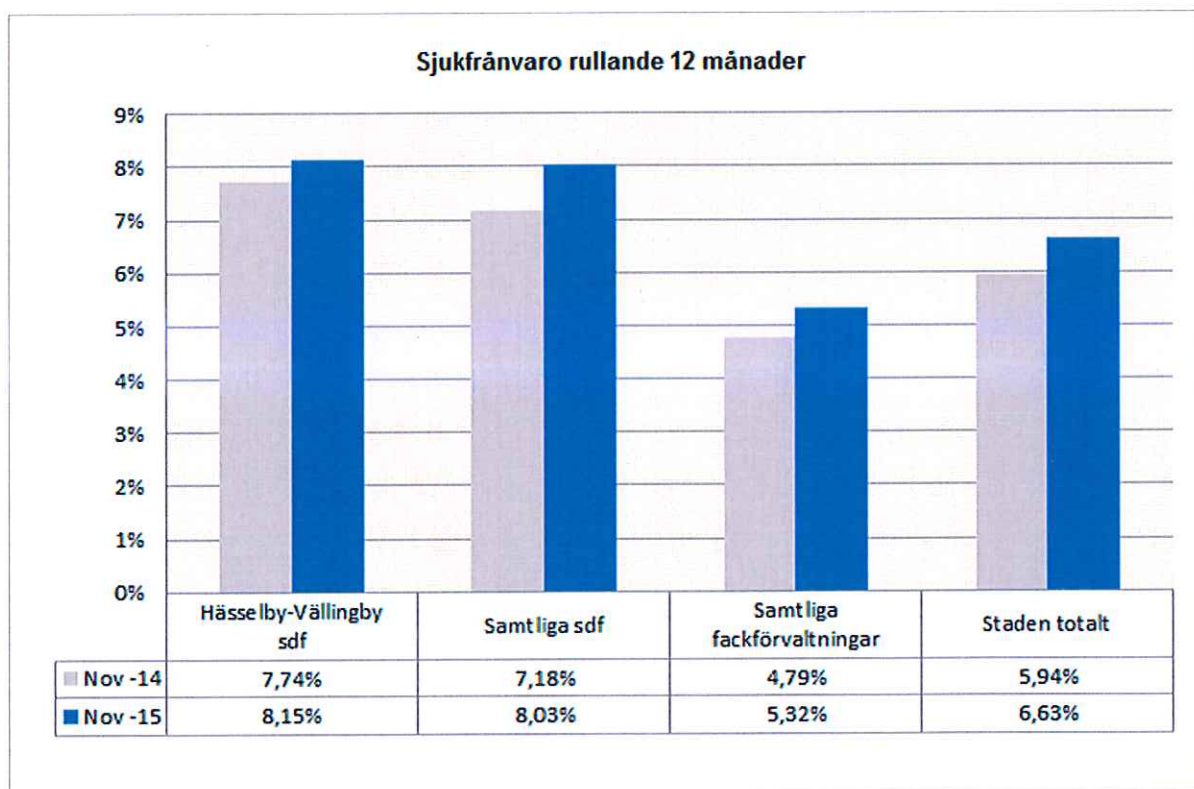
Trots det målinriktade arbete som pågått kring under året för att sänka sjukfrånvaro har förvaltningens totala sjukfrånvaro ökat och uppgick i november 2015 till 8,15 procent jämfört med 7,74 procent i november 2014. Den korta sjukfrånvaron har under samma period ökat från 2,26 procent till 2,34 procent. Den ökande sjukfrånvaron är ett generellt problem i staden och hela i landet. Positivt är att förvaltningens sjukfrånvaro under perioden ökat mindre än staden i genomsnitt. Sjukfrånvaron inom avdelningen för individ och familj har under året fortsatt öka och uppgick i november 2015 till 7,70 procent som kan jämföras med 5,90 procent i november 2014. Den korta frånvaron inom avdelningen är fortsatt låg och uppgick till 1,66 procent i november 2015. Sjukfrånvaron inom äldreomsorgen och förskolan har ökat något, samtidigt har sjukfrånvaron inom funktionsnedsättning minskat något.

Nedanstående tabell visar jämförelse mellan förvaltningens sjukfrånvaro i november 2014 och 2015. Tabellen visar snittet av sjukfrånvaron de senaste 12 månaderna (rullande tolv).

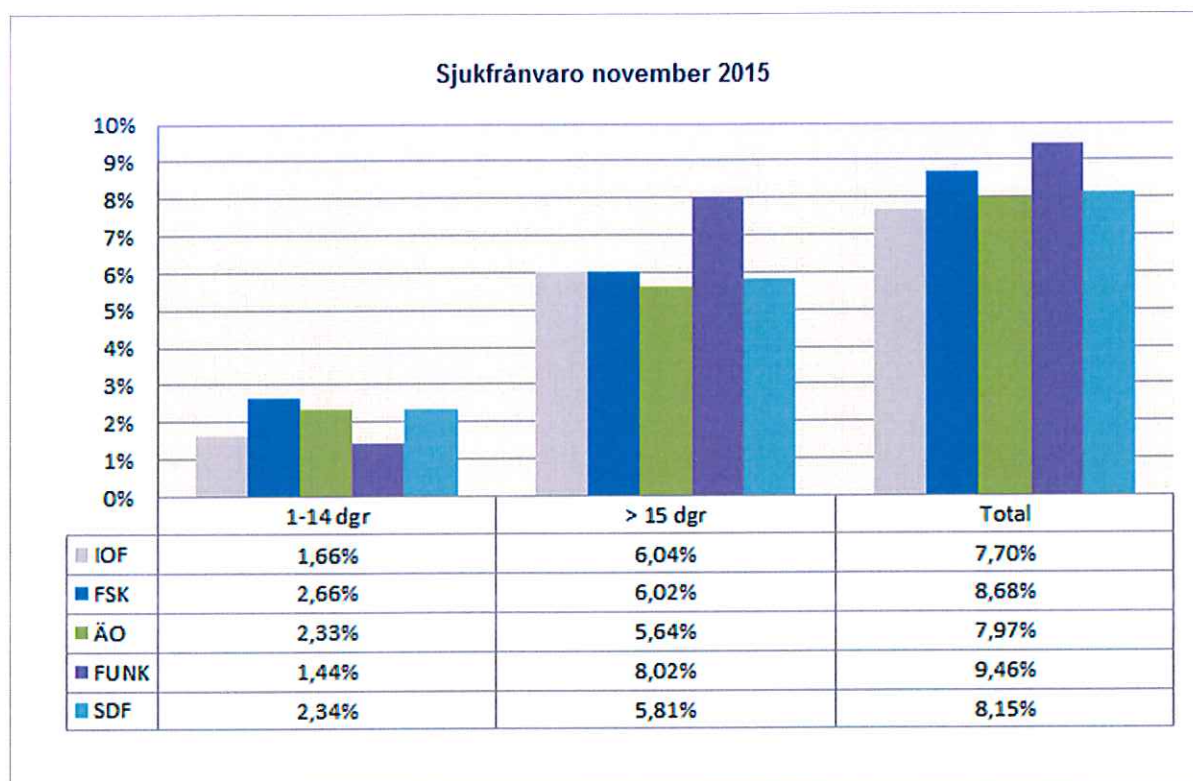
Källa: Stadens frånvarostatistik, december 2015

Nedanstående tabell visar en jämförelse med staden och övriga förvaltningar i november 2015.

Källa: Stadens frånvarostatistik, december 2015

Nedanstående tabell visar en jämförelse mellan avdelningarna i november 2015.

Källa: Stadens frånvarostatistik, december 2015

De genomgångar av frånvaroorsaker som har gjorts under året visar på en entydig bild. Bland de långtidsfrånvarande har många svårare fysiska sjukdomar som cancer, hjärt- och kärlsjukdomar och allvarligare skador på rörelseapparaten som kräver medicinsk behandling och/ eller medicinsk rehabilitering innan återgång i arbete är möjlig. Några inväntar besked om operation alternativt beslut om varaktig sjukersättning. Flera långtidsfrånvarande lider också av olika former av psykisk ohälsa såsom depression och utmattning. Andelen psykiska diagnoser utgör nu cirka 30 procent i förvaltningen. Även om orsakerna ofta har med privatlivet att göra påverkar de arbetsförmågan. För samtliga långtidsfrånvarande finns handlingsplaner framtagna i samarbete med företagshälsovården och Försäkringskassan.

Inom förskolan har barnskötare som grupp något högre sjukfrånvaro än förskollärarna. Det är även fler barnskötare än förskollärare som har en pågående längre sjukskrivning på mer än 14 dagar. De flesta sjukskrivningarna är på deltid och för några är det oklart om återgång i arbete på heltid är möjligt. Det är heller inte säkert att de beviljas sjukersättning från Försäkringskassan. Många blir sjukskrivna på del- eller heltid i samband med graviditet. För att ytterligare analysera skillnaderna i gruppernas sjukfrånvaro har resultatet i medarbetarenkäten analyserat utifrån befattning. Resultatet visar att förskollärarna är mer nöjda än barnskötarna. Den största skillnaden återfinns inom indexområdena styrning och ledarskap. Däremot ligger motivationsindex väldigt lika.

Utifrån ovanstående utveckling kan följande slutsatser dras, förvaltningen som arbetsgivare kan och ska inte ta över ansvaret för medicinsk behandling och/eller rehabilitering, däremot

är det angeläget att förvaltningen fortsätter arbeta strukturerat för återgång i ordinarie arbete i individärenden där arbetslivsinriktad rehabilitering är aktuellt. Det finns många olika faktorer i en individs livssituation som påverkar den fysiska och psykiska hälsan. Förvaltningen främsta fokus måste ligga på det som i arbetet är möjligt att påverka, arbeta för en god arbetsmiljö som förebygger ohälsa och sjukfrånvaro.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Parallellt med de ovan beskrivna friskvårds- och hälsoinsatser pågår verksamheternas systematiska arbetsmiljöarbete enligt årshjulet för samverkan och systematiskt arbetsmiljöarbete. En särskild partssammansatt grupp är tillsatt för att hantera aktuella arbetsmiljöfrågor. Därtill finns det även en särskild chefsgrupp som arbetar med att hitta nya infallsvinklar i sjukfrånvaroarbetet. Båda dessa grupper bildades under året och kommer fortsätta sitt arbete under 2016. Respektive enhet har analyserat och tagit fram en handlingsplan utifrån årets medarbetarenkät. Handlingsplanen omfattar både områden som enheterna vill förbättra och utveckla samt områden som enheten vill behålla och förvalta. Riktade psykosociala arbetsmiljöenkäter har genomförts vid behov utifrån den förvaltningsgemensamma mall som tagits fram i samverkan. En tredagars arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud har genomförts i samarbete med företagshälsovården. En översyn av hur arbetsmiljöansvaret är fördelat har genomförts för att säkerställa att de chefer som fördelats arbetsmiljöuppgifter har tillräckliga kunskaper, befogenheter och resurser.

Personalomsättningen följs upp två gånger per år och avslutssamtal genomförs kontinuerligt för att fånga upp avgångsorsaker. Under året har HR erbjudit avslutssamtal inom avdelningen för individ och familj och beställarenheterna för äldreomsorg och funktionsnedsättning. Samtalen har ingått i en stadsövergripande kartläggning som inriktat sig på avgångsorsaker bland socialsekreterare och biståndsbedömare. Förvaltningens totala personalomsättning under 2015 var 7,4 procent.

Ledarutvecklingsprogram för biträdande chefer

Förvaltningens ledarutvecklingsprogram för biträdande chefer avslutades i juni 2015. Nyanställda enhets- och biträdande enhetschefer har erbjudits en komprimerad version av programmet för att säkerställa fortsatt samsyn kring uppdraget. Kopplat till ledarutvecklingsprogrammet har cheferna fått särskild coaching och/eller handledning.

Traineeprogram för akademiker

Tre traineer från förvaltningen deltar i stadens traineeprogram för akademiker. Programmet startade i september och avslutas under våren 2016. Traineerna är anställda inom olika verksamhetsområden och arbetar som lokalintendent, verksamhetscontroller och socialsekreterare. Syftet med traineeprogrammet är att bidra till kompetensförsörjningen i staden på kort och lång sikt. Programmet ska underlätta rekrytering och generationsväxling och marknadsföra Stockholm Stad som arbetsgivare. Genom traineeprogrammet får deltagarna en gedigen introduktion till stadens organisation och verksamheter samt möjlighet att knyta värdefulla kontakter både inom och utom den egna förvaltningen.

Språkutbildning för Koppargården

I augusti startade en särskild satsning med skräddarsydd språkutbildning på vård- och omsorgsboendet Koppargården. Ett tjugotal medarbetare som har stort behov av att förbättra

sin svenska i både tal och skrift har påbörjat en riktad utbildning. Medarbetarna är indelade i två grupper med varsin erfaren SFI-lärare. Undervisningen utgår från återkommande konkreta situationer i det dagliga arbetet. Syftet är dels att möjliggöra för medarbetare att komma in på och kunna tillgodogöra sig undersköterskeutbildning, dels att utveckla förmågan att dokumentera, tillgodogöra sig rutiner och att kommunicera med boende, anhöriga och personal. Uppföljningen visar att det varit positivt att språkutbildningen genomförts på plats på Koppargården i närhet till den konkreta arbetssituationen. Språkutbildningen fortsätter under 2016.

Schemalagd friskvård på arbetstid

Projektet med schemalagd friskvård på arbetstid pågick från mars till och med november på fyra enheter från olika verksamheter. De som ingick var avdelning 5 på Koppargårdens vård- och omsorgsboende, Försörjningsstödsenheten, Björnboda-Sörgårdens förskolor och hemtjänsten i Hässelby. Totalt omfattade projektet 100 medarbetare i förvaltningen. Syftet med projektet var att undersöka om ökade möjligheter att ta ut friskvård i strukturerade och schemalagda former skulle påverka enheternas sjukfrånvaro och medarbetarnas upplevda hälsa. Då såväl behoven som förutsättningarna skiljer sig åt mellan verksamheterna utformades aktiviteterna utifrån enheternas egna önskemål. Mindfulness, lättgympa, kontorsyoga, qigong, gyminstruktör, föreläsningar om stresshantering, kost och motion är några exempel på de aktiviteter som erbjöds. Vissa aktiviteter genomfördes i förvaltningens egna gym medan andra ute på enheterna. Utvärderingen visar att deltagandet på träningspassen varit relativt lågt under hela projektet, trots att enheterna fick möjligheten att ändra sina önskemål efter halva projektets gång. Detta kan bero på att många av deltagarna redan hade egna träningskort på andra anläggningar. Några av deltagarna angav att det kändes för stressigt att gå ifrån arbetet på arbetstid. De aktiviteter som uppskattats mest är de som skett i anslutning till den egna arbetsplatsen som exempelvis kontorsyoga på förskolan och qigong på Koppargården. Föreläsningarna som erbjudits har varit både välbesökta och uppskattade. Flera uppgav att projektet bidragit till bättre sammanhållning i arbetsgruppen och att intresset för hälsa ökat. Flera har uppnått de mål de satte upp vid projektets start och säger sig vara angelägna om att behålla sina nya vanor. Sjukfrånvaron har sjunkit vid tre av de deltagande enheterna men det är ännu för tidigt att säga om minskningen beror på projektet eller andra anledningar.

Feriearbete för ungdomar

Under första tertialet höjde förvaltningen ambitionen och årsmålet för antal feriearbetande ungdomar från 700 till 1 100. 1 915 ungdomar från stadsdelsområdet ansökte om arbete under sommaren, av dessa fick 1 350 erbjudande om arbete. Totalt anställdes 1 080 ungdomar. Sena återbud och avhopp under pågående arbetsperiod gjorde att förvaltningen inte nådde upp till årsmålet. I princip har alla förvaltningens enheter tagit emot ungdomar. Undantag har gjorts för de enheter som bedriver arbete som inte är förenligt med Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ungas arbetsmiljö. Majoriteten av ungdomarna arbetade inom förvaltningens verksamheter, en mindre andel arbetade hos andra förvaltningar, ideella organisationer och entreprenörer. Cirka 10 procent av ungdomarna som anställdes hade en känd funktionsnedsättning alternativt var prioriterade av individ- och familjeomsorgen utifrån sociala eller ekonomiska skäl.

Diskriminering

Förvaltningen har under året inte haft några diskrimineringsärenden.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	79	76	79	82	2015
  Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	15,22 %	12,84 %	14 %	100 %	2015
  Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	79 %		100 %	100 %	2015
Analys Årsmålet uppnåddes ej då 13 procent av medarbetarna svarade "ja" och 8 procent svarade "vet ej" på frågan.					
  Ledarskapsindex	75		76	78	2015
Analys Ledarskapsindexet ökade från 73 (2014) till 75 (2015), men nådde inte riktigt upp till årsmålet.					
  Motivationsindex	78		80	82	2015
Analys Motivationsindexet ökade från 77 (2014) till 78 (2015), men nådde inte riktigt upp till årsmålet.					
  Sjukfrånvaro	8,2 %	7,7 %	6,4 %	4,4 %	VB 2015
Analys Målet för den totala sjukfrånvaron uppnåddes ej. Analys och beskrivning av genomförda insatser redovisas under särskild rubrik. Positivt är att förvaltningens sjukfrånvaro inte ökat lika mycket som staden i genomsnitt.					
  Sjukfrånvaro dag 1-14	2,3 %		2,14 %	tas fram av nämnden	VB 2015
Analys Förvaltningens korta sjukfrånvaro är relativt låg och har under året legat på en jämn nivå. Positivt är att den korta frånvaron inte har ökat, även om den inte når årsmålet.					
  Styrningsindex	79		81	82	2015
Analys Resultatet ligger kvar på oförändrad nivå jämfört med 2014.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldre- och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare.	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden och äldre- och stadsdelsnämnderna ta fram stadsövergripande insatser för att förbättra arbetsvillkoren inom socialtjänst/biståndsbedömning, genom exempelvis ledarutvecklingsprogram och gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
och biståndsbedömare Dessa åtgärder ska komplettera insatser för bättre arbetsvillkor som ska göras inom ramen för verksamheterna.			
✓ Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Förvaltningen erbjuder ungdomar feriearbeten

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla enheter tar emot ferieungdomar. Antal ferieungdomar som erbjuds feriearbeten ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla enheter ska ta emot ferieungdomar.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Förvaltningen erbjuder feriearbeten under sommar-, höst- och vinterlov.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Ungdomar med funktionsnedsättning erbjuds feriearbete. (Program för delaktighet - 5)	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Förvaltningens arbetsplatser har en hållbar och god arbetsmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Sjukfrånvarotalet minskar, medarbetarna har en bra arbetssituation och årshjulet för det systematiska arbetsmiljöarbetet följs.

Analys

Bedömningen görs att målet uppnås delvis då förväntat resultat inte uppnås. Sjukfrånvaron har inte minskat.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel medarbetare som uppger att de har en bra arbetssituation.	49 %		55 %		2015
Analys Resultatet ökade från 47 (2014) till 49 (2015), men nådde inte upp till årsmålet.					

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Alla enheter ska arbeta utifrån årshjulet för det systematiska arbetsmiljöarbetet	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Alla enheter ska ha en hälsocoach som tillsammans med enhetschef planerar enhetens hälso- och friskvårdsarbete.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Alla enheter ska i samarbete med personalavdelningen följa upp sin handlingsplan för att minska sjukfrånvaron och öka frisknärvaron.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Alla enheter ska upprätta en hälsoplan.	2015-01-01	2015-04-30	
✓	Alla enheter ska utse en hälsocoach.	2015-01-01	2015-04-30	
✓	Andelen medarbetare med ofrivillig deltid följs upp kontinuerligt.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Förvaltningen genomför ledarskapsutbildning för biträdande enhetschefer.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Förvaltningen ska analysera, åtgärda och följa upp personalomsättningen.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Projekt "schemalagd hälso-/friskvårdstid" ska genomföras på fyra enheter	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Medarbetarna engagerar sig i verksamhetens utveckling

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Verksamheten utvecklas och förbättras kontinuerligt, idéer tas tillvara och det råder ett bra arbetsklimat på arbetsplatsen. Uppföljning sker kontinuerligt.

	Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andel medarbetare som uppger att de är med och bidrar med nya idéer till verksamhetens utveckling.	73 %	91,81 %	66 %		2015
●	Andel medarbetare som uppger att man på arbetsplatsen följer upp det man gör för att utveckla verksamheten	61 %	85,11 %	60 %		2015

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Alla enheter ska under året i mindre grupper vid APT-möte diskutera innebörd och uppföljning av målen i verksamhetsplanen.	2015-01-01	2015-12-31	

Deltid till heltid

Rätt till heltid och trygga arbetsvillkor är en prioriterad fråga och heltid är alltid norm vid nyanställning. Deltidsanställdas önskemål om utökad tjänstgöringsgrad har löpande registrerats i det stadsgemensamma rapporteringssystemet WinLas. Av förvaltningens 1 487 anställda arbetar 15,4 procent deltid. Under hösten gjordes en förvaltningsövergripande inventering av hur många deltidsarbetande som var intresserade av att utöka sin tjänstgöringsgrad. Inventeringen visade att 83 deltidsanställda inom äldreomsorgen, 1 deltidsanställd inom funktionsnedsättning och 9 deltidsanställda inom avdelningen för förskola, fritid och kultur önskar heltid alternativt utökad sysselsättningsgrad.

Förvaltningen blev i november månad beviljad statliga stimulansmedel för att kunna öka bemanningen inom äldreomsorgen. Under året har totalt 14 anställda erbjudits heltid och 6 anställda erbjudits högre sysselsättningsgrad, flera med hjälp av de statliga stimulansmedlen. Möjligheten att erbjuda anställda inom äldreomsorgen heltid har under året begränsats av den minskade efterfrågan av hemtjänst och växelvård. Anställningsstopp har rått under större delen av året. Däremot har förvaltningen kunnat erbjuda tillfälliga vikariat eller mertid.

Inventeringen visade även att flera anställda som fått erbjudande om högre sysselsättningsgrad har tackat nej till erbjudandet. Detta kan bero på att den anställda har specifika krav om när, var och med vem den vill arbeta. En handfull av dem som önskat utökning har inte förmåga till att ytterligare sysselsättningsgrad då de är långtidsfrånvarande och befinner sig i rehabiliteringsprocesser.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på det arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Kommunfullmäktiges aktivitet är genomförd enligt plan. Det tillhörande nämndmålet uppnås helt.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Förebyggande föräldrastödsarbete

Föräldracoacherna har under 2015 träffat 516 föräldrar vid ett enstaka samtals-, informations- eller föräldragruppstillfälle. Utöver detta har coacherna träffat 302 föräldrar som sedan valt att återkomma vid mer än ett tillfälle för stöd i föräldraskapet, antingen genom samtal eller genom att delta i föräldragrupper eller språkcaféer. Sammantaget har detta resulterat i 818 kontakter.

Coacherna har under 2015 fortsatt sitt förebyggande arbete med småbarnsföräldrar (0-6 år). Föräldracoacherna har haft drop-in på landstingets barnavårdscentraler (BVC) både i Hässelby Gård och i Vällingby centrum och har även utökat verksamheten i form av drop-in på Åkermymtans BVC som drivs på entreprenad. De har också haft drop-in på Medborgarkontoret Bibblerian en gång i veckan. Coacherna har genomfört språkcaféer med

teman om familj, barn och samhälle en gång i veckan, under vårterminen på Bibblerian och sedan september 2015 på den nystartade mötesplatsen i Vita Villan. Det har genomförts tre ABC-grupper (Alla Barn i Centrum- föräldragruppträffar), två grupper på dagtid och en grupp på kvällstid. Föräldracoacherna har använt ABC-material vid enskilda samtal och har haft ett bra samarbete med förskolorna i stadsdelen. I första hand har det handlat om att informera om verksamheten samt erbjuda föräldrastödsgrupper. Föräldracoacherna har även samverkat med familjecentren, socialtjänsten, medborgarservice, medborgarvårdar med flera.

Utbildning barnkonventionen

Utbildning inom Barnkonventionen har genomförts för de medarbetare som i sitt arbete kan komma att påverka barnets situation.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			

Nämndmål:

Barnkonventionen genomsyrar allt arbete

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kunskapen om barnkonventionen är väl förankrad i verksamheten. Barns behov uppmärksammas i allt arbete. Barn och unga kommer till tals i utredningar och vid uppföljning av insatser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ En checklista tas fram för att uppmärksamma barnens situation i familjer med ekonomiskt bistånd.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Uppföljningar genomförs regelbundet i verksamheterna för att säkerställa att barnkonventionens intentioner beaktas i enskilda beslut.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Utbildning för medarbetare om barnkonventionen och barns rättigheter.	2015-01-01	2015-06-30	
✓ Utbildningar i föräldraskap erbjuds.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på det arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målet för kommunfullmäktiges indikator uppnås delvis.

Det tillhörande nämndmålet nås helt. Avvikelsen från måluppfyllelse rapporteras under indikatorn.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Skydd och stöd

Antalet personer som ansökt om stöd på egen hand eller via den polisrapport som per automatik skickas till socialtjänsten om det finns barn som kan ha bevittnat våld uppgår till 240 personer. Det är samma omfattning som föregående år. Förvaltningen har fått tillgång till ytterligare en lägenhet som kan användas för skyddat boende som ett alternativ till att köpa placeringar vid externa boenden. Antalet lägenheter är idag fyra och en person arbetar med stöd och rådgivning till de personer som bor i lägenheterna. Under året har information och utbildning till personal, myndigheter och samverkanspartner genomförts för att öka kunskapen om våld i nära relationer.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	245 st		260 st	tas fram av nämnden	2015
Analys Det saknas enhetliga metoder i staden för att följa upp denna indikator. Förvaltningens värde är samtliga personer som varit aktuella vid relationsvåldsteamet under året.					

Nämndmål:

Våld i nära relationer förebyggs och motverkas

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer som utsatts för våld i en nära relation samt våldsutövare är nöjda med det stöd de fått. Familjer som fått stöd uppger att våldet har minskat eller upphört.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En årsplan för information och utbildning till personal, myndigheter och samverkanspartner tas fram.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på det arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målen för sju av kommunfullmäktiges nio indikatorer nås helt, målet för en indikator nås delvis och målet för en nås inte. Kommunfullmäktiges aktivitet är genomförd enligt plan. De tillhörande nämndmålen uppnås delvis. Avvikelser från

måluppfyllelse rapporteras under respektive indikator och nämndmål.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare, goda exempel beskrivs längst ner under målet för verksamhetsområdet.

Stadsmiljö och lokaler

Tillgänglighet är en naturlig och självklar del inom all planering och upprustning av lokaler och parkmark. Förvaltningens största planerade projekt, Ådalens plaskdamm, blev försenat till 2016. I Råcksta träsk har två bryggor anlagts och stigen runt sjön förbättrats vilket ökat framkomligheten och tillgängligheten. Asfalteringsarbeten av gång och cykelvägar är genomförda. Informationstavlor till stadsdelens alla 50 lekplatser är beställda och monteras under 2016 när vädret tillåter.

Ett projekt att se över förvaltningshusets lokaler inklusive reception är initierat, merparten av genomförandet kommer ske under 2016 men behovsanalys och förstudie är startad. Projektet syftar till att skapa en bättre arbetsmiljö för medarbetarna men även en mer tillgänglig miljö för medborgare. En inventering gjord tidigt under året fann att konferensavdelningen på Astrakängatan är av god standard med vissa små brister i tillgängligheten vilka ska åtgärdas, till exempel ska trösklar tas bort.

Stöd och omsorg till personer med funktionsnedsättning

Delaktighet

Verksamheten har fokuserat på att arbeta för att öka brukarnas delaktighet i utformningen av sin vardag. I arbetet används individanpassad kommunikation för att brukaren ska förstå och därmed kunna vara med och påverka. För brukare som saknar förmåga att uttrycka sig verbalt är personalen lyhörd utifrån kunskap om brukarens kommunikationssätt.

Kommunikationshjälpmedel som använts är fotografier, pictogrambilder, olika typer av scheman och IT-stöd.

På grupp- och servicebostäderna har brukarna kommit med idéer och förslag till aktiviteter som sedan blivit genomförda. Verksamheternas arbetssätt för att öka brukarnas delaktighet är till exempel den individuella genomförandeplanen, synpunktshantering, husmöten och brukarforum. På brukarforum informerar och informeras brukarna om aktuella händelser och gemensamma frågor diskuteras och beslutas. Mötet följer en individanpassad dagordning, vilket skapar en förutsättning för varje brukare att vara aktiv under mötet. Synpunkter och önskemål från brukarna åtgärdas snarast och återkopplas till brukaren skriftligt eller muntligt. Denna process fortlöper tills brukaren är nöjd.

Besök i verksamheter för enskilda med funktionsnedsättning

Förvaltningen följer årsvis upp de verksamheter som bedrivs på entreprenad. Förvaltningen följer både upp hur verksamheten fungerar utifrån lagar, föreskrifter och riktlinjer och det aktuella avtalet. De företag som ingår i Stockholms stads kundval för boendestöd, avlösar- och ledsagarservice samt LSS-verksamhet följs kontinuerligt upp av staden. Besöket görs av uppföljare från stadsdelsförvaltningen eller från socialförvaltningen. I de uppföljningar som gjorts har förvaltningen bedömt att verksamheterna bedrivs på ett bra sätt. Förvaltningen har rapporterat resultatet från gjorda uppföljningar till socialförvaltningen och till stadsdelsnämnden.

Byte av titlar på utförarenheterna

Staden har påbörjat ett arbete med att byta titlar för medarbetare som arbetar med stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Inom staden har de idag titeln vårdare och det som nu är föreslaget är stödassistent för medarbetare med kompetens motsvarande gymnasienivå och stödpedagog för medarbetare med högskolekompetens. Förvaltningen har varit aktiv i titelfrågan genom att ordna ett möte med personalborgarrådet. Syftet med titelbytet är att yrket ska kännas attraktivare och att medarbetarna ska känna igen sig mer i vad de gör, att de ger stöd, inte vårdar.

Goda exempel

IVO anser att beställarenheten arbetar bra med kontinuitet

IVO (Inspektionen för vård och omsorg) har lyft fram beställarenheten funktionsnedsättning som ett gott exempel på hur de har arbetat med kontinuitet trots hög personalomsättning. IVO genomförde en granskning av enheten. IVO konstaterade att trots en tidigare hög personalomsättning fanns det inga brister i dokumentationen. Enhetschefen blev därför inbjuden till IVO-dagen i november för att berätta om sitt arbete för att öka kontinuiteten i personalgruppen parallellt med arbetet att få en budget i balans.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	75 %	75 %	100 %	tas fram av nämnden	2015
Analys Beställarenheten funktionsnedsättning hade som mål att genomföra alla utredningar enligt DUR (Dokumentation, Utvärdering, Resultat). Enheten kan nu konstatera att målet är för högt satt eftersom det inte är aktuellt att utreda enligt modellen i alla ärenden. Ett rimligt mål är att ungefär 80 procent av utredningarna görs enligt DUR. Enheten når ännu inte upp till det målet vilket främst beror på att alla medarbetare inte har utbildats i metoden. Enheten fortsätter att skicka nya medarbetare på utbildning.					
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	89 %	85 %	85%	2015
Analys Resultatet grundar sig på brukarundersökningen som omfattar personer med insats daglig verksamhet, grupp- och servicebostad, korttidsboende eller hemtjänst. Förvaltningen når årsmålet.					
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	72 %	76 %	68 %	68 %	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys Resultatet grundar sig på brukarundersökningen som omfattar personer med insats daglig verksamhet, grupp- och servicebostad, korttidsboende eller hemtjänst. Förvaltningen når årsmålet.					
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	65 %	61 %	55 %	tas fram av nämnden	2015
Analys Resultatet grundar sig på brukarundersökningen som omfattar personer med insats daglig verksamhet, grupp- och servicebostad, korttidsboende eller hemtjänst. Förvaltningen når årsmålet.					
  Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	88 %	86 %	90 %	tas fram av nämnden	2015
Analys Resultatet grundar sig på brukarundersökningen som omfattar personer med insats daglig verksamhet, grupp- och servicebostad, korttidsboende eller hemtjänst. Förvaltningen når inte årsmålet men ligger en procentenhet högre än stadens genomsnitt.					
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	89 %	89 %	2015
Analys Resultatet grundar sig på brukarundersökningen som omfattar personer med insats daglig verksamhet, grupp- och servicebostad, korttidsboende eller hemtjänst. Förvaltningen når årsmålet.					
  Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	87 %	89 %	85 %	85 %	2015
Analys Resultatet grundar sig på brukarundersökningen som omfattar personer med insats daglig verksamhet, grupp- och servicebostad, korttidsboende eller hemtjänst. Förvaltningen når årsmålet.					
  Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	92 %	91 %	88 %	88 %	2015
Analys Resultatet grundar sig på brukarundersökningen som omfattar personer med insats daglig verksamhet, grupp- och servicebostad, korttidsboende eller hemtjänst. Förvaltningen når årsmålet.					
  Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med	88 %	91 %	83 %	83%	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
funktionsnedsättning)					
Analys Resultatet grundar sig på brukarundersökningen som omfattar personer med insats daglig verksamhet, grupp- och servicebostad, korttidsboende eller hemtjänst. Förvaltningen når årsmålet.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälptra hinder	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Brukarna är delaktiga i utformningen av sin vardag

■ Uppfylls inte

Förväntat resultat

Resultatet i brukarundersökningen på frågan avseende delaktighet ökar i jämförelse med föregående år.

Analys

Andelen brukare som i brukarenkäten uppger att de är med och planerar det stöd de får har minskat från förra året. Förvaltningens enheter arbetar med att få brukarna delaktiga genom att exempelvis utveckla arbetet med genomförandeplaner.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Enheterna ser över hur brukarna kan bli mer delaktiga i planeringen och utförandet av insatser och hur och när de utförs.	2015-01-01	2015-06-30	
✓ Enheterna utvecklar former för brukarinflytande. (Program för delaktighet - 3)	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Brukarna är trygga i sitt boende

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Resultatet i brukarundersökningen på frågan avseende trygghet i sitt boende ska öka i jämförelse med föregående år.

Analys

Resultatet i brukarenkäten är det samma som föregående år, 90 % av brukarna i LSS-boenden uppger att de känner sig trygga.

Nämndmål:

Stadsmiljön och förvaltningens lokaler är tillgängliga

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Tillgängligheten till förvaltningens lekplatser, parker och badplatser ökar. Fler av förvaltningens lokaler är tillgänglighetsanpassade i högre grad.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Förbättra tillgängligheten i förvaltningens reception. (Program för delaktighet - 1)	2015-01-01	2016-12-31	Avvikelse
	Analys Projektet att tillgänglighetsanpassa förvaltningens reception har initierats men kommer inkluderas i en större översyn av hela förvaltningens lokaler vid Hässelby torg för att skapa en mer sammanhållen lösning genom hela lokalen.			
✓	Hänsyn tas till tillgänglighetsaspekter vid parkupprustningar. (Program för delaktighet - 7)	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Inventera om hörselslinga kan installeras i fler möteslokaler. (Program för delaktighet - 2)	2015-01-01	2015-12-31	Avvikelse
	Analys Ingen möteslokal lämplig för hörselslinga identifierad.			
✓	Inventera tillgängligheten i konferens- och möteslokaler. (Program för delaktighet - 1)	2015-01-01	2015-02-28	
✓	Öka tillgängligheten i lekplatser inom stadsdelsområdet. (Program för delaktighet - 7)	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att det arbete som utförts och på resultatet av arbetet. De tillhörande nämndmålen nås helt.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Kommunikation

Under året har förvaltningen på olika sätt utvecklat den interna kommunikationen. Utifrån önskemål från medarbetare startades under våren ett informationsbrev från förvaltningsledningen. Brevet skickas ut per e-post varannan vecka via enhetscheferna som fyller på med egen information. Detta ger ledningen möjlighet att nå ut med samma information till samtliga medarbetare vid ungefär samma tid. Parallellt har förvaltningen arbetat med att öka användandet av intranätet. Statistik från intranätet visar ett samband mellan artiklar med högre antal träffar och artiklar som länkats till i brevet. I slutet av 2015 fick medarbetare möjlighet att svara på en enkätundersökning om vad de tycker om

informationsbrevet, enkäten är möjlig att svara på även under början av 2016.

En modell för att ta fram övergripande kommunikationsmaterial i samband med nya interna policys och styrdokument har tagits fram. Materialet är tänkt att användas av chefer exempelvis vid introduktion av nya medarbetare. Ett exempel är en powerpointpresentation kring Lex Sarah.

Gemensamma mallar har tagits fram för att utvärdera enheters kommunikation med anhöriga inom äldreomsorg och funktionsnedsättning respektive vårdnadshavare inom förskolan. Samtliga enheter har också fått utvärderingsmall för att inventera sitt kommunikationsmaterial och sina kommunikationsvägar. Inventeringen är en utgångspunkt för enheterna att utveckla sin kommunikation och de uppmuntras att ta stöd av kommunikationsfunktionen. Inventeringen har rapporterats tillbaka till förvaltningen i syfte att hitta förvaltningsgemensamma utvecklingsområden. Förvaltningen har på detta sätt fått en mer samlad bild av enheternas kommunikation och behov av stöd. En slutsats är att enheterna behöver få fortsatt stöd i att målgrupps- och situationsanpassa kommunikationen. Förvaltningen ser också ett behov av att utveckla nya rutiner för att tillgängliggöra uppdaterat kommunikationsmaterial internt.

Sedan våren kan invånare prenumerera på ett digitalt nyhetsbrev från förvaltningen. Den nya kanalen fungerar som ett komplement till webb och månadsannons och är ett enkelt sätt för invånare att ta del av information. Förvaltningen fortsätter att på olika sätt informera om möjligheten att prenumerera på informationsbrevet.

I samband med att staden har sett över webborganisationen har även förvaltningen format en ny webborganisation under början av året. Samtliga av förvaltningens webbredaktörer har genomgått en stadsövergripande utbildning i publiceringsverktyg samt i att skriva enkelt och tydligt för webb. Detta bidrar till att hålla informationen på stadens webbplats och intranät tydlig och tillgänglig för alla.

En extern folder har tagits fram som beskriver hur medborgare kan påverka sitt närområde. Den finns på utvalda platser i stadsdelen och delas ut vid olika evenemang och öppna möten. En affisch med namn och kontaktuppgifter till stadsdelsnämndens ledamöter sitter uppe på strategiskt utvalda platser i stadsdelen för att göra det lättare för medborgare att ta kontakt med de lokala politikerna.

Medborgarna delaktighet i den demokratiska processen

Ungdomsforum

Unga är i dag inte knutna till föreningslivet i samma utsträckning som tidigare utan tenderar mer att engagera sig i olika intresse- och sakfrågor i lösare sociala nätverk. Förvaltningen har därför under hösten sökt upp unga på deras egna arenor i syfte att skapa en grund för ett ungdomsforum eller -råd.

Förvaltningen har under året besökt alla kommunala högstadieskolor. En enkät med ett antal frågor har ställts till eleverna kring ungas fritidsaktiviteter, synpunkter på närmiljön samt framtiden. 557 ungdomar från årskurs 6-9 har svarat på frågorna. Könsfördelningen är jämn mellan tjejer och killar. Det ungdomarna tycker är bäst i stadsdelen är människorna som bor här, att det finns mycket att göra, skolan samt utbudet av affärer. En majoritet vill inte ändra på något särskilt förutom att eleverna i alla skolor nämner något om att skapa ökad trivsel och trygghet. Man tar också upp förslag på fler idrottsarenor bland annat skateramper eller

skatepark.

165 av 557 ungdomar har visat intresse att fortsätta engagera sig genom att svara på korta enklare frågeställningar via sms eller mail i ungdomsrelaterade frågor. Under hösten bjöd förvaltningen in stadsdelens ungdomar till ett öppet möte i syfte att undersöka intresset för att starta ett ungdomsråd. Ett mindre antal ungdomar kom till mötet. Då framkom det att ungdomarna inte ville binda upp sig för att delta i ett formellt ungdomsråd. Förvaltningen fortsätter arbetet på skolor och fritidsgårdar för att söka nya vägar att nå unga. Målet är att bilda ett ungdomsforum- eller råd.

Samverkan med föreningslivet

Under våren genomfördes en inventering av förvaltningens samverkansformer med föreningslivet. Under hösten bjöd förvaltningen in föreningar, organisationer och lokala aktörer till dialog i syfte att få idéer och synpunkter på samverkan. Cirka 25 föreningar deltog vid mötet och dialog fördes kring olika samverkansformer. Bland annat diskuterades hur föreningslivet kan medverka vid olika arrangemang i stadsdelsområdet dessutom beslutades att en föreningsmessa ska genomföras under 2016.

Medborgardialoger

Förvaltningen har i samarbete med exploateringskontoret genomfört en dialogprocess inför förnyelsen av parkleken Gulsippans utemiljö. Under våren genomfördes en workshop då parklekens unga besökare fick tycka till om vad de önskar göra av området där det tidigare legat en dirtbikepark. Genom att bygga modeller framförde ett 15 tal barn i 10-12 årsåldern sina förslag om bland annat kaninhoppning, studsmattor och en ny dirtbikepark. Förvaltningen har i parkleken även ställt frågor till småbarnsföräldrar om lekmiljön. Arbetet fortsätter under 2016.

Trafikkontoret ska ta fram förslag på förnyelse av parkleken Guldets utomhusmiljö. Förvaltningen har därför haft kontakt med skolorna om lokalt demokratiarbete inom ramen för skolans arbete. Eleverna på Grimstaskolans årskurs 5 har vid samhällskunskapsundervisningen fått fundera och tycka till om sitt närområde och vad de ser för utvecklingsmöjligheter. I samband med detta fick eleverna tycka till om parkleken Guldets utemiljö. En redovisning innehållande 41 förslag på förbättringar presenterades på Bibblerian. Dialog har också genomförts med högstadieeleverna i Grimstaskolan och en öppen workshop har genomförts en kväll i parkleken Guldets. Det kom över 20 barn och ungdomar som byggde modeller, ritade och skrev förslag. Förslagen från de olika dialogerna har lämnats till trafikkontoret som återkopplar planarbetet under 2016.

Medborgarförslag

En viktig del i att kunna påverka stadsdelens utveckling är möjligheten att lämna in medborgarförslag till stadsdelsnämnden. Förvaltningen har sett över och tydliggjort den information som ges till medborgarna om möjligheten att lämna in medborgarförslag. Medborgarkontoren har även varit behjälpliga med information och stöd i att formulera medborgarförslag. Under 2015 har 37 medborgarförslag behandlats i nämnden det är en ökning med 6 jämfört med 2014. Många av de inkomna medborgarförslagen berör andra förvaltningars verksamhets- och ansvarsområden. Medborgarförslagen skickas då vidare till ansvarig nämnd. Under 2016 fortsätter medborgarkontoren erbjuda stöd i skrivandet av medborgarförslag.

Nämndmål:

Kommunikationen och informationen är tydlig och tillgänglig

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Invånare, föräldrar, anhöriga och andra som tar del av verksamheten anger att de får tillräcklig och tydlig information. Andelen medarbetare som anger att de har tillgång till den information de behöver i sitt arbete ökar.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Alla enheter håller information på webb och intranät uppdaterad och tillgänglig. (Program för delaktighet - 2)	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Alla enheter ser över sitt kommunikationsmaterial och sina kommunikationsvägar.	2015-01-01	2015-06-30	
✓	En extern folder om stadsdelsförvaltningen och om hur invånare kan påverka tas fram.	2015-01-01	2015-03-31	
✓	En struktur skapas för att ta fram internt kommunikationsmaterial i samband med nya viktiga policys och riktlinjer.	2015-01-01	2015-06-30	
✓	Förvaltningen utser en ansvarig för att information och kommunikation görs tillgänglig. (Program för delaktighet - 2)	2015-01-01	2015-01-31	
✓	Förvaltningen utökar sina externa kommunikationskanaler med ett digitalt nyhetsbrev och en Facebook-sida	2015-01-01	2015-04-30	Avvikelse
Analys Ett digitalt nyhetsbrev skickas sedan våren ut månadsvis till prenumeranter. Förvaltningen har beslutat att avvakta med en Facebook-sida tills vidare.				
✓	Stadens program för stöd till anhöriga 2012-2016 implementeras på alla enheter.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Utbildning och stöd för enhetschefer i tydlig kommunikation och budskapsformulering	2015-01-01	2015-12-31	Avvikelse
Analys En förvaltningsövergripande utbildning i tydlig kommunikation och budskapsformulering har inte genomförts. Förvaltningen har i stället satsat på individuellt stöd vid behov. Planen är att en enklare workshop i budskapsformulering hålls under 2016.				
✓	Varje enhet ska vid första tillfället för föräldramöten, anhörigråd och motsvarande fånga upp synpunkter på hur kommunikationen fungerar och kan förbättras.	2015-01-01	2015-10-31	

Nämndmål:

Medborgarna deltar i den demokratiska processen

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen medborgarförslag ökar. Ungdomarnas medverkan i demokratiprocessen stärks.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Enheterna ska inventera samverkansformer med föreningsliv och organisationer.	2015-01-01	2015-06-30	
✓	Funktionshinderrådet och Pensionsrådet bjuds in till dialog om hur samverkan kan utvecklas och stärkas.	2015-01-01	2015-03-31	
✓	Mötesplatserna inkluderar ungdomar i planeringen och framtagandet av aktiviteter.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Ungdomar deltar i planering av nya mötesplatser för unga.	2015-01-01	2015-06-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på det arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målet för kommunfullmäktiges indikator uppnås och kommunfullmäktiges aktivitet är genomförd enligt plan. De tillhörande nämndmålen nås helt.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Kultur

Implementeringen av Kultur i ögonhöjd har fortsatt på förskolorna utifrån framtagna handlingsplan. En kick-off genomfördes för all personal under våren som ett första steg i implementeringen av programmet Kultur i ögonhöjd. Enheternas kulturombud har fått ett speciellt uppdrag att säkerställa att barn ges möjlighet att uppleva och själva utöva kultur. Arbetet genomförs bland annat genom lässatsningen. Alla förskolor har ett läsombud som tillsammans med barnen har utvecklat förskolornas bokbestånd, läsmiljöer och sagoberättande. Ett exempel är att utforska och diskutera böcker för att barnen ska få en fördjupning om böcker, läsning och kultur. Genom detta erbjuds barnen en helhetsbild av en särskild bok och utvecklar sitt ordförråd. Utöver detta har teaterföreställningar erbjudits på biblioteken.

Boende på äldreboenden och grupp- och servicebostäder har också upplevt kultur på olika sätt genom enheternas kulturombud. Flera enheter har fått besök av en musiker en gång i veckan. Servicehuset har haft regelbunden underhållning med rockmusik, berättande och opera. Träfflokalen Vistet har startat en musikverksamhet där besökarna själva spelar och sjunger.

Förvaltningens Nationaldagsfirande ägde rum på Hesselby slott med underhållning för hela familjen. Dansdagen i Vällingby genomfördes för femte året i rad med danssuppvisning av både amatörer och professionella. Det fanns även möjlighet att själv prova på dans.

	Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	75,89 %		75 %	fastställs 2015	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnderna ska göra en inventering av träffpunkter och verksamhet som riktar sig till flickor ta fram förslag på nya verksamheter i de stadsdelar där det finns ett behov.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barnen upplever och utövar kultur i förskola och parklek

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andel nöjda föräldrar avseende barns kulturupplevelser ökar i jämförelse med föregående år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ En kick-off genomförs som ett första steg i implementeringen av programmet Kultur i ögonhöjd.	2015-01-01	2015-06-30	
✓ En lokal handlingsplan utifrån programmet Kultur i ögonhöjd tas fram.	2015-01-01	2015-05-31	
✓ Förskolor och parklek redogör för hur verksamheten arbetar för att nå målen enligt programmet Kultur i ögonhöjd.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Kulturutbudet är i förvaltningens verksamheter är mångsidigt och tillgängligt

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn, unga, vuxna och äldre i förvaltningens verksamheter erbjuds ett varierat kulturutbud.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Formen för ansökningsförfarandet av förenings- och kulturbidrag ses över.	2015-01-01	2015-06-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på det arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målet för kommunfullmäktiges indikator uppnås. Det tillhörande nämndmålet nås helt.

Nedan följs arbetet upp närmare.

Krav vid upphandling

De relevanta upphandlingar som genomförts 2015 har ställt krav på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår i de varor och tjänster som upphandlats.

Effektiva inköp

Under hösten har arbetet med att implementera det nya inköpssystemet "Effektiva inköp" inletts. Det nya systemet syftar till att bland annat öka avtalstroheten, öka kostnadsbesparingarna samt underlätta för miljövänliga inköp. Det nya systemet går i drift 2016.

Verksamhet som upphandlats på nytt

Avtalet för driften av Smedshagens korttidsboende upphör den sista februari 2016. Förvaltningen har gjort en ny upphandling av driften och korttidshemmet fortsätter således att drivas på entreprenad.

Verksamheter som återgår i kommunal regi

Backlura gruppbostad drivs på entreprenad och kommer att återgå i kommunal regi 1 april 2016. Även grupp- och servicebostäderna Räcksta, Nälsta och Svärdsililjan kommer att återgå i kommunal regi. Det sker den 1 december 2016. De dagliga verksamheterna Astrakan, Containerråttan och Praktikcentrum kommer också att återgå i kommunal regi 1 december 2016. Handlingsplaner har tagits fram inför verksamhetsövergångarna. Medarbetare, brukare och närstående har fått och kommer att få information enligt handlingsplanerna.

I nedanstående tabell redovisas nämndens beslut under 2015 angående konkurrensutsättning respektive återtagande i kommunal regi.

Verksamhetens namn	Utförare	Nämndens beslut
Backlura gruppbostad övre	Nytida	Kommunal regi från 160401
Backlura gruppbostad nedre	Nytida	Kommunal regi från 160401
Astrakan dagligverksamhet	Nytida	Kommunal regi från 161201
Containerråttan dagligverksamhet	Nytida	Kommunal regi från 161201
Praktikcentrum dagligverksamhet	Nytida	Kommunal regi från 161201
Räcksta gruppbostad	Attendo	Kommunal regi från 161201
Nälsta gruppbostad	Attendo	Kommunal regi från 161201
Svärdsililjan gruppbostad	Attendo	Kommunal regi från 161201
Smedshagens korttidsboende	Attendo	Entreprenad från 160301
Strandbaden	Peab	Entreprenad från 150401

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	100 %	100 %	100 %	tas fram av nämnd/styrelse	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med trafikinämnden utveckla en gemensam modell för upphandling och uppföljning av avtal med externa entreprenörer.	2015-01-01	2015-12-31	Avvikelse

Analys

Kommunfullmäktiges aktivitet. Trafikinämnden och förvaltningen har inte inlett något samarbete om gemensamma upphandlingsmodeller. Då aktiviteten ej finns med i VP 2016 bedöms aktiviteten som avslutad.

Nämndmål:

Tydliga kvalitetskrav ställs och de anställdas rättigheter värnas vid upphandling.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Upphandling sker i enlighet med Vita jobbmodellen/ stadens policy.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Adekvata tillgänglighetskrav ställs vid upphandling av varor och tjänster (Program för delaktighet - 1)	2015-01-01	2015-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

	Budget	Utfall	Avvikelse	Bokslut
Mnkr, netto	2015	2015	2015	2014
Intäkter	-238,7	-289,7	51,0	-249,8
Kostnader	1 967,0	2 016,6	-49,6	1 878,8
Netto före resultatdispositioner	1 728,3	1 726,9	1,4	1 629,0
Avvikelse mot budget			1,4	2,4
Återföring av resultat från föregående år			29,6	28,2
Överföring av resultat till nästkommande år			-30,4	-29,6
Totalt efter resultatdispositioner			0,5	1,0

Den i verksamhetsplanen 2015 av kommunfullmäktige tilldelade budgeten på 1 681,1 mnkr

netto har justerats under året i samband med kommunstyrelsens beslut i avstämningsärendet och tertialrapporter med 47,2 mnkr netto. Justeringarna beror främst på prestationsförändringar inom förskolan och stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Slutlig budget för 2015 uppgår till 1 728,3 mnkr netto. Ovan redovisas utfallet i bokslut jämfört med slutlig budget 2015.

Bokslutet 2015 redovisar nettokostnader om 1 726,9 mnkr, vilket ger ett överskott för nämnden med 1,4 mnkr, före resultatdispositioner. Nämndens resultat 2015 efter resultatdispositioner visar ett överskott om 0,5 mnkr.

Störst överskott visar förskoleverksamhet samt nämnd- och förvaltningsadministration. Störst underskott har individ- och familjeomsorgen och äldreomsorgen.

Resultatenheterna inom förskolan och äldreomsorgen överförde sammanlagt ett överskott om 29,6 mnkr från 2014 till 2015. Resultatenheterna ökade sitt överskott under 2015 med 0,8 mnkr och överför därmed 30,4 mnkr till 2016.

Lönerörelse 2015

	Ökning i % kommunal	Ökning i % övriga förbund	Ökning i % totalt
Nämnd och förvaltningsadministration	-	2,43	2,31
Avdelningen för individ- och familjeomsorg	2,05	2,77	2,55
Avdelningen förskola, fritid, kultur och prevention	2,52	2,42	2,49
Avdelningen för äldre och funktionsnedsatta	2,49	2,02	2,31
Stadsdelsnämnden totalt	2,49	2,46	2,43

I nämnd och förvaltningsadministration ingår strategiska avdelningen, personalavdelningen och avdelningen för ekonomi och stadsmiljö

Totala kostnader för löner och sociala avgifter uppgick till 746,3 mnkr vilket är en ökning med 4,8 procent jämfört med 2014. Detta innebär att antalet anställda har ökat med ca 2,3 procent jämfört med föregående år. Lönekostnaden står för 37,9 procent av förvaltningens totala bruttoomsättning vilket är samma andel som 2014. Lönerörelsen för 2015 medförde en ökning på 2,43 procent. Kommunals avtalsområde hade en löneökning på 2,49 procent och övriga förbund hade en genomsnittlig löneökning på 2,46 procent.

Utfall jämfört med prognoser under året

Mnkr, netto	Prognos T1/2015	Prognos T2/2015	Utfall 2015	DiffBokslut - T2
Netto före resultatdispositioner	1718,2	1726,9	1726,9	0,0
Avvikelse mot budget före resultatdispositioner	-7,5	-0,7	1,4	2,1
Förskolornas överskott från 2014	22,4	22,4	22,4	
Äldreomsorgens överskott från 2014	7,1	7,1	7,1	
Förskolornas överskott till 2016	-18,9	-22,4	-24,6	
Äldreomsorgens överskott till 2016	-3,1	-5,7	-5,83	
Avvikelse mot budget efter resultatdispositioner	0,0	0,7	0,5	-0,2

Årsmålet för indikatorn för prognossäkerhet uppnås för 2015. Nettokostnaderna i bokslutet uppgår till 1 726,9 mnkr vilket är exakt samma nettokostnad som prognostiserades i tertialrapport 2 vilket innebär att det inte är någon avvikelse. Avvikelsen mot budget efter resultatdispositioner uppgår i bokslutet till 0,5 mnkr vilket är 0,2 mnkr lägre än vad som prognostiserades i tertialrapport 2. Det motsvarar en avvikelse med 0,01 procent av bruttoomslutningen.

Budgetutfall per verksamhetsområde

Verksamhet (mnkr, netto)	Justerad budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Nämnd- och förvaltningsadministration	62,1	-8,6	43,6	-8,4	18,3	11,4
Individ- och familjeomsorg	240,4	-49,0	280,9	-66,3	-23,2	7,3
varav socialpsykiatri	54,8	-5,7	56,1	-7,3	0,3	2,0
Flyktningmottagande	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmiljö, inkl avskrivningar & räntor	25,7	-0,2	26,6	-0,3	-0,8	0,6
varav avskrivningar och internränta	6,3	0,0	6,1	0,0	0,2	0,8
Förskoleverksamhet	399,6	-32,8	377,9	-37,1	26,0	20,0
Äldreomsorg	689,1	-111,6	728,5	-138,0	-13,0	-22,8
Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning	354,0	-21,4	364,1	-24,6	-7,0	-15,8
Verksamhet för barn, kultur och fritid	32,3	-2,2	29,2	-1,7	2,6	6,6
Arbetsmarknadsåtgärder	28,1	-6,2	28,2	-4,6	-1,6	0,0
Ekonomiskt bistånd	131,1	-6,7	132,7	-8,4	0,1	-4,9
varav handläggning	32,3	0,0	33,0	-0,4	-0,3	0,1
Övrig verksamhet	4,6	0,0	4,6	0,0	0,0	0,0
Total drift	1 967,0	-238,7	2 016,4	-289,5	1,4	2,4
Resultatenheternas överskott från 2014					29,6	28,2
Resultatenheternas överskott till 2016					-30,4	-29,6
Totalt efter resultatöverföringar					0,5	1,0

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhet Mnkr	Just budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Nämnd	2,0	0,0	2,2	0,0	-0,2	0,2
Administration	34,5	0,0	24,6	-0,8	10,7	8,2
Övergripande IT-omkostnad	11,5	0,0	11,4	0,0	0,1	0,2
Övrigt	14,1	-8,6	5,5	-7,7	7,7	2,8
Summa	62,1	-8,6	43,7	-8,5	18,3	11,4
Avvikelse i %					30,4%	22,1%

Nämnd- och förvaltningsadministration redovisar ett överskott om 18,3 mnkr. Överskottet beror bl.a. på restriktivitet avseende inköp, en del icke-budgeterade intäkter (exempelvis försäljning av administrativa tjänster till andra förvaltningar) samt lägre kostnader än beräknat gällande bland annat lokalunderhåll.

Individ- och familjeomsorg

Verksamhet	Just budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Gem. kostnader	9,3	-1,5	9,3	-1,5	0,0	7,1
Barn och ungdom	118,8	-22,3	157,0	-37,9	-22,6	-0,6
Vuxeninsatser	46,0	-13,5	46,2	-13,1	-0,6	-1,2
Socialpsykiatri	55,8	-6,7	56,1	-7,3	0,3	2,0
Varav utförare soc psyk					-0,3	0,3
Ytterstadssatsning	10,5	-5,0	12,3	-6,5	-0,3	0,0
Summa	240,4	-49,0	280,9	-66,3	-23,2	7,3
Avvikelse i %					12,0%	4,1%

Individ- och familjeomsorgen redovisar ett underskott om 23,2 mnkr.

Gemensamma kostnader och ledning redovisar ett resultat i balans med budget.

Barn och ungdom

Insatser för barn och ungdom redovisar ett underskott om 22,6 mnkr. Underskottet beror på ökade kostnader för placering av barn och ungdomar vid hem för vård eller boende och jourhemsplaceringar samt kostnader för inhyrda konsulter. Under året har anmälningar och ansökningar om stöd avseende barn och ungdomar ökat med 22% i jämförelse med 2014. Barn och ungdom fortsätter att rekrytera socialsekreterare för att hantera det ökade inflödet av ärenden. För att följa lagstiftningen gällande utredningstid anlitas konsulter då det varit svårt att rekrytera erfarna socialsekreterare. Det ökade antalet ensamkommande flyktingbarn har medfört att under rekryteringsprocess av socialsekreterare har ärenden handlagts av inhyrda konsulter.

Barn och ungdom

Antal helårsplatser	Budget 2015	Utfall 2015	
		Dec	Snitt/år
§ 12 Hem	1	2	0,8
HVB-hem	8	10	11,1
Stödboende	3	3	2
Jourhem	15	30	22,4

Vuxen

Vuxenenheten redovisar ett underskott om 0,6 mnkr. Underskottet beror primärt på ökade kostnader avseende LVM-placeringar.

Vuxen

Insats (antal)	Budget 2015	Utfall 2015	
		Dec	Snitt/år
Hem för vård och boende, HVB 1311	7,5	4	4,8
LVM och § 12-placeringar	2,4	1	2,9
Stödboende	19	17	16,6

Socialpsykiatri

Socialpsykiatrin redovisar sammanlagt ett överskott om 0,3 mnkr, varav myndighetsutövning 0,6 mnkr och utförarenheter -0,3 mnkr.

Socialpsykiatri

	Budget 2015	Utfall 2015	
Insats (antal)		Dec	Snitt/år
Gruppboende	30	28	27,5
HVB	20,4	12	16,3
Stödboende	26,7	21	22,6

Stadsmiljöverksamhet inklusive avskrivningar och internränta

Stadsmiljö inklusive avskrivningar och internränta redovisar ett underskott om sammanlagt -0,8 mnkr. Resultatet härrör till sig till stadsmiljö -1,0 mnkr respektive avskrivningar och internränta 0,2 mnkr. Underskottet inom stadsmiljö beror på ökade kostnader för tilläggsarbeten jämfört med budget.

Medel för naturreservat

Stadsdelsnämnden ansökte i verksamhetsplanen om 2,0 mnkr från centrala medelreserven för att under 2015 utföra skötsel och underhåll av det kommande naturreservatet Kyrkhamn samt ytterligare åtgärder för att bevara de befintliga naturvärden som finns i Grimsta naturreservat vilket också beviljades. Pengarna har primärt använts till slyröjningar/gallringar för att hindra igenväxning, vassklippning samt slåtter/slyröjning av ängsytor.

Förskoleverksamhet

Verksamhet Mnkr	Just budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Förskolepeng till enheterna	266,5	0,0	266,5	0,0	0,0	0,0
Hyror, lokaldrift och lokalåtgärder	58,8	0,0	56,5	-6,0	8,3	2,7
Barn i behov av särskilt stöd	32,5	0,0	33,8	-1,3	0,0	0,1
Öppen förskola	2,3	0,0	2,3	0,0	0,0	0,3
Barnomsorgsavgift	0,0	-19,8	0,0	-19,8	0,0	0,1
Övrigt	39,5	-13,0	18,8	-10,0	17,7	16,8
Summa	399,6	-32,8	377,9	-37,1	26,0	20,0
Resultatfond från 2014, överskott					22,4	21,2
Resultatfond till 2016, överskott					-24,6	-22,4
Summa efter Resultatöverföring					23,8	18,8

Förskoleverksamheten redovisar ett överskott om 26,0 mnkr före resultatöverföring och ett överskott om 23,8 mnkr efter resultatöverföring.

Barnomsorgsgarantin uppfylldes under hela året. Tack vare ett aktivt arbete med att kontinuerligt erbjuda plats till barn i kön blev beläggningen högre och därmed resultatet bättre än förväntat. Barnantalet sjönk inte till den nivå som befarades under sommarperioden. En medveten framförhållning hos förskolecheferna bidrog till att nya barn togs in när andra slutade under maj och juni.

Överskottet beror primärt på lägre kostnader för lokalhyra och lokalunderhåll jämfört med budget. Även kostnader för arbete på obekvämt arbetstid blev lägre än budgeterat då antal familjer som ansökt om barnomsorg på obekvämt arbetstid har varit lägre än vad som budgeterades. Det ökade barnantalet innebar också en intäktsökning vilket bidragit till överskottet.

Förskoleverksamhet

Antal inskrivna barn	Budget 2015 Utfall 2015		
		Dec	Snitt/år
1-3 år fsk	873	1 344	1 131
4-5 år fsk	1 611	1 111	1 396
1-3 år fdh	11	0	0
4-5 år fdh	21	0	0
Allmän fsk	12	14	13
Totalt	2 528	2 469	2 539

Äldreomsorg

Verksamhet	Just budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Beställare och avdelningsledning					-15,0	-15,0
Utförarenheter					0,4	-9,9
Resultatenheter					1,6	2,1
Summa	689,1	-111,6	728,5	-138,0	-13,0	-22,8
Resultatfond från 2014, överskott					7,1	6,9
Resultatfond till 2016, överskott					-5,8	-7,1
Summa efter överföring					-11,7	-23,0

Äldreomsorgen redovisar ett resultat om -13,0 mnkr före överföring av resultatenheternas resultat och -11,7 mnkr efter resultatöverföring.

Beställare och avdelningsledning

Beställare och avdelningsledning redovisar sammantaget ett resultat om -15,0 mnkr, varav beställarenhetens underskott är 22,5 mnkr. Underskottet härrör sig till största del av att behovet av heldygnsplatser på vård- och omsorgsboende är fortsatt stort och inte har minskat till de nivåer som befolkningsprognosen från Sweco indikerat. Beställarenheten har arbetat intensivt med budgethållningsåtgärder under året. Trots vidtagna åtgärder såsom att bland annat förstärka kompetensen vid ärendedragning för att säkra att rätt insats och omfattning beslutas samt genomförande av tätare uppföljning av hemtjänst- och korttidsplaceringar har underskottet inte kunnat undvikas.

Insatser enligt SoL för äldre

Antal timmar eller Antal heltidsplatser	Budget 2015		Utfall 2015	
			Dec	Snitt/år
Hemtjänst timmar	38 305		*	*
Hemtjänst i servicehus	6 200		6 306	6 433
Vård- och omsorgsboende	480		508	511
*Inga säkra uppgifter finns tillgängliga				

Hemtjänsten

Enheterna redovisar ett samlat underskott om -0,8 mkr vilket är en kraftig förbättring jämfört med föregående år. Enheterna har arbetat målmedvetet att optimera scheman och bemanning för att få en så effektiv verksamhet som möjligt samt för att öka andelen utförd tid och därmed öka intäkterna. Även aktiviteter för att öka marknadsandelen har haft en positiv effekt.

Skolörtens servicehus

Enheten redovisar ett resultat om 0,6 mnkr före resultatöverföring och 1,9 mnkr efter resultatöverföring.

Koppargården

Enheten redovisar ett resultat om 0,9 mnkr. Överskottet som motsvarar 0,8 procent av budgeten beror primärt på daglig anpassning av bemanningen till enhetens aktuella intäkter samt en hög och jämn belägningsgrad under andra halvåret.

Liviagården

Liviagården redovisar ett överskott om 1,0 mkr. Överskottet kan primärt hänföras till att intäkterna varit högre än beräknat.

Skolörtens gruppboende

Skolörtens gruppboende redovisar ett resultat i balans med budget.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhet	Just budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning beställare					-6,9	-16,8
Utförarenheter					-0,1	1,0
Summa	354,0	-21,4	364,1	-24,6	-7,0	-15,8
Avvikelse %					-2,0%	-5,6%

Verksamheten Stöd och service till personer med funktionsnedsättning visar ett underskott om 7,0 mnkr. Beställarenheten inklusive handläggningskostnaden visar ett underskott om 6,9 mnkr och utförarna redovisar ett underskott om 0,1 mnkr. Underskottet på beställarenheten hänförs främst till boendeplaceringar och ökade kostnader för resor eftersom det skett en ökning av antal personer med insatsen daglig verksamhet. Enhetens åtgärd att vid

nyprövningar systematiskt genomlysas varje insatsbeslut har givit resultat, snittkostnaden per insats och brukare har minskat. Ytterligare en positiv förändring är att personalkontinuiteten har ökat vilket har bidragit till det förbättrade ekonomiska resultatet.

Insatser stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Antal personer/timmar	Budget 2015	Utfall 2015	
		Dec	Snitt/år
Hemtjänst timmar	4500	*	*
Hemtjänst nattbesök	0	*	*
Hemtjänst personer	155	160	156
Personlig assistans LSS timmar	1 488	2 740	2 828
Barn- och vuxenboende	131	126	128
Daglig verksamhet	245	275	267
*Inga säkra uppgifter finns tillgängliga			

Kultur- och föreningsverksamhet inklusive fritidsverksamhet

Kultur- förenings- och fritidsverksamhet

Verksamhet	Just budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse Netto	Avvikelse 2014
	Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	
Fritidsverksamhet		13,4	-0,7	12,1	-0,1	0,7
Fältverksamhet		3,4	0,0	2,8	0,0	0,6
Parkdekar		8,1	-0,3	7,2	-0,3	0,9
Kulturverksamhet o föreningsbidrag		3,2	-0,5	2,7	-0,4	0,4
Kollo		3,8	-0,7	4,0	-0,9	0,0
Övrigt		0,4	0,0	0,4	0,0	0,0
Summa		32,3	-2,2	29,2	-1,7	2,6

Kultur- och föreningsverksamhet inklusive fritidsverksamhet redovisar ett överskott om 2,6 mnkr till följd av effektiviseringsåtgärder inom parkleksverksamheten. Överskottet återfinns primärt inom fritidsverksamheten och parkleksverksamheten.

Kollo

Förvaltningen tilldelades i tertialrapport 1 0,8 mnkr utöver ursprunglig budgetram för kolloverksamhet. Förvaltningen har fortsatt arbetet med att erbjuda dagkollo som komplement till traditionell kolloverksamhet.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhet	Just budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse Netto	Avvikelse 2014
	Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	
Ekonomiskt bistånd		131,1	-6,7	132,7	-8,4	0,1
varav handläggning		32,3	0,0	33,0	-0,4	0,1
Arbetsmarknadsåtgärder		28,1	-6,2	28,2	-4,6	0,0
Summa		159,2	-12,9	152,6	-13,0	-4,9
Avvikelse i %					1,0%	3,3%

Ekonomiskt bistånd inklusive handläggningskostnader redovisar ett överskott om 0,1 mnkr.

Arbetslösheten är den huvudsakliga grunden till ansökan om försörjningsstöd och utgör cirka 50 procent av aktuella hushåll.

Bidragshushållen var 1069 i januari 2015 och minskade successivt under året. För december är preliminära prognosen 958 från Sweco. Enheten har arbetat systematiskt med budgethållningsåtgärder under året vilket har givit resultat. Även de kommunala visstidsanställningarna har haft en positiv effekt på antalet bidragshushåll.

Ekonomiskt bistånd

	Budget 2015	Utfall 2015	
		Dec	Snitt/år
Antal hushåll	1 014	958 (prel)	1 014
Kostnad (tkr/mån)	8 000	8 555	8 317

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett underskott om 1,6 mnkr på grund av ökade kostnader för feriearbeten.

Arbetsmarknadsinsatser

Antal helårsplatser	Budget 2015	Utfall 2015	
		Dec	Snitt/år
OSA	25	24	18,0

Övriga verksamheter

Övriga verksamheter redovisar ett resultat i balans med budget.

Resultatenheter

Mnkr	Resultat 2015	Resultat- överföring från 2014	Resultat- överföring till 2016	Resultat- enheternas brutto- budget 2015
Kommunal förskola				
Grimsta förskolor	1,3	0,0	1,3	39,6
Vällingby förskolor	0,0	2,5	2,1	21,4
Råcksta förskolor	0,4	2,7	3,1	39,2
Nälsta/Vinsta förskolor	0,1	3,0	3,0	30,3
Björnboda/Sörgården förskolor	0,5	2,8	3,3	32,8
Maltesholm/Smedshagen förskolor	0,0	3,0	3,0	30,6
Loviselund förskolor	0,0	1,9	1,9	29,3
Hässelby Gård förskolor	0,0	2,5	2,3	22,6
Trollboda/Smedshagen förskolor	0,5	2,2	2,7	27,5
Backlura förskolor	0,0	1,9	1,9	33,2
Totalt förskolor	2,9	22,4	24,6	306,5
Äldreomsorg				
Skolörtens servicehus	0,6	5,1	3,8	38,2
Profilboende, Liviagården	1,0	2,1	2,0	20,2
Totalt äldreomsorg	1,6	7,1	5,8	58,3
Totalt förskola & äldreomsorg	4,5	29,6	30,4	364,8

Förskoleverksamhet

Resultatenheternas omsättning inom förskoleverksamheten för 2015 uppgick till 306,5 mnkr. Det sammanlagda resultatet för räkenskapsåret uppgick till 2,9 mnkr varav 2,2 mnkr lades till den ingående fonden om 22,4 mnkr. Sammanlagt uppgår fonden till 24,6 mnkr år 2016. Ingen enhet gick med underskott.

Äldreomsorg

Resultatenheternas omsättning inom äldreomsorgsverksamheten för 2015 uppgick till 58,3 mnkr. Det sammanlagda resultatet för räkenskapsåret uppgick till 1,6 mnkr. Den ingående fonden var 7,1 mnkr. På grund av stadens regler för ekonomisk förvaltning minskar den utgående fonden med 1,3 mnkr. Sammanlagt uppgår fonden till 5,8 mnkr år 2016. Alla enheter gick med överskott.

Profilboendet Liviagården planeras att slås samman med Koppargården under 2016 varför förvaltningen föreslår att nämnden beslutar om att avveckla Liviagården som resultatenhet i samband med verksamhetsberättelsen 2015. Liviagårdens resultatfond upplöses därmed och dess inestående fondmedel kan disponeras av nämnden 2016.

Investeringar

	Budget	Bokslut	Avvikelse
<i>mnkr</i>	2015	2015	2015
Ådalens plaskdamm	10,2	0,6	9,6
Parkleken Guldet	0,3	0,4	-0,1
Solursparken	0,3	0,2	0,1
Uppdatering parkplan	0,4	0,4	0,0
Program strandpromenad, lekplats			
Labyrinten, parklek Gulsippan	0,6	0,0	0,6
Tillgänglighetsinvesteringar 2015	5,0	4,7	0,3
Reinvesteringar	1,8	1,0	0,8
Klimatinvesteringar	2,0	1,9	0,1
Övriga parkinvesteringar	2,0	1,3	0,7
Summa stadsmiljö	22,6	10,5	12,1
Inventarier och maskiner	2,8	5,4	-2,6
Totalt investeringar	25,4	15,9	9,5

Nämndens investeringsbudget för 2015 var 25,4 mnkr och årets resultat är ett överskott om 9,4 mnkr, varav 10,3 mnkr föreslås att ombudgeteras till 2016.

Överskottet beror primärt på att det planerade projektet Ådalens plaskdamm har blivit försenat med effekten att endast en mindre del har kunnat utföras under året varför förvaltningen föreslår nämnden att ansöka om ombudgetering av överskottet avseende detta projekt. I samband med tertialrapport 1 omprioriterades investeringsmedel till Ådalens plaskdamm då investeringskalkylen ändrades efter en geoteknisk undersökning som medförde att ett mer omfattande markarbete blev nödvändigt. Omprioriteringen gjordes primärt från investeringsmedel för tillgänglighetsinvesteringar. Tillgänglighetsinvesteringar har utförts under året enligt plan.

Investeringar i inventarier och maskiner redovisar ett underskott på 2,7 mnkr då inköp som felaktigt bokförts som driftkostnad korrigerats till att bokföras som investering och detta upptäcktes efter tertialrapport 2 varför en budgetjustering avseende investeringar i maskiner och inventarier inte kunde ansökas om.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ingen försäljning har varit aktuell under året.

Stora projekt som inte är investeringar

Nämnden har inte haft några sådana projekt under året.

Ombudgeteringar

Förvaltningen föreslår att nämnden ansöker om följande ombudgeteringar:

- Stadsdelsnämnden begär ombudgetering av parkinvesteringsmedel om 9,6 mnkr till 2016 avseende Ådalens plaskdamm.
- Stadsdelsnämnden begär ombudgetering av parkinvesteringsmedel om 0,1 mnkr till 2016 avseende Solursparken.
- Stadsdelsnämnden begär ombudgetering av parkinvesteringsmedel om 0,6 mnkr till 2016 avseende program för strandpromenad, lekplats Labyrinten, parklek Gulsippan.

Medel för lokaländamål

Inte aktuellt.

Analys av balansräkning

Tillgångar, mnkr	2014	2015	Skulder & eget kapital, mnkr	2014	2015
Mark, byggnader & tekniska anläggningar	67,6	76,7	Eget kapital	-24,8	-18
Kundfordringar	21	22,1	Diverse kortfristiga skulder	0,2	0,3
varav osäkra fordringar	-1,3	-2,1	Leverantörsskulder	106,9	124,1
Kortfristiga fordringar	0,3	26,1	Övriga kortfristiga skulder	0,5	1,3
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	49	35,6	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	54	53,1
Likvida medel	0,2	0,3			
Summa	120,1	160,8	Summa	120,1	160,8

Bokslut med resultaträkning och balansräkning bifogas till årsredovisningen.

Tillgångar

Det bokförda värdet på förvaltningens anläggningstillgångar har ökat med 9,1 mnkr, ökningen avser investeringar efter avdrag för avskrivningar.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har minskats med 13 mkr beror främst på att för hyror första kvartalet 2016 bokfördes på 2016

Under likvida medel redovisas bl.a. av gåvomedel från stiftelsen Fanny Hirsch samt egna medel.

Skulder och eget kapital

Leverantörsskulderna har ökat med 17,2 mnkr beror bland annat på att hyresfakturorna ankom till leverantörsreskontran i december 2015 men bokfördes i januari 2016. Detta på grund av tekniskt fel från Tieto.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har minskat med 0,9 mnkr. Detta beror bland annat på längre tid för bokslutsarbetet som har gjort det möjligt att kunna lokalisera kostnader och intäkter.

Periodiseringsprinciper

Förvaltningen följer stadens riktlinjer för periodisering av kostnader och intäkter.

Periodisering har gjorts av väsentliga belopp. Poster över 50 000 kronor har periodiserats så långt det har varit möjligt att bedöma.

Övrigt

Synpunkter och klagomål

Synpunkter och klagomål hanteras enligt förvaltningens riktlinjer. De utreds och analyseras på respektive enhet i syfte att se över om arbetssätt eller rutiner behöver förändras. Respektive enhet återkopplar till den som lämnat synpunkter eller klagomål.

I tabellen nedan redovisas antal synpunkter och klagomål under 2015 fördelat utifrån verksamhetsområde. Därefter analyseras inkomna synpunkter och klagomål under respektive verksamhetsområde.

Antal synpunkter och klagomål under 2015							
Verksamhet	Tillgänglighet	Bemötande	Insatsens utförande	Verksamhetens innehåll	Yttre miljö	Övrigt	Totalt
Förskola	3	15 +3 beröm	15+ 1 beröm	7+3 beröm	0	3+9 beröm	60
Individ och familjeomsorg	22	17	5	4		3	51
Personer med funktionsnedsättning	0	3	1	1	0	2	7
Äldreomsorg	3	6	12	6	1	3	31
Stadsmiljö	0	20	0	0	1569	0	1589

Analys av synpunkter och klagomål

Förskola

Bland inkomna synpunkter finns beröm och positiva omdömen. Personalens förhållningssätt gentemot barnen samt god pedagogisk verksamhet är områden som speciellt lyfts fram positivt av föräldrar. Klagomål som berör bemötande och verksamhetens innehåll har följts upp genom samtal med föräldrar och diskussioner på berörda enheter. De inkomna klagomålen har enligt förskoleenheterna skapat en större medvetenhet kring de delar av verksamheten som behöver utvecklas för bättre måluppfyllelse.

Individ- och familjeomsorg

Varje klagomål följs upp och återkopplas till den enskilde. Många klagomål gällande bemötande handlar om att den enskilda klienten inte får återkoppling tillräcklig snabbt eller om att den enskilda inte förstår förvaltningens beslut. Verksamheten arbetar för att kommunicera beslut på ett begripligt och tryggt sätt. Under året har mottagning- och serviceenheten och försörjningsstödsenheten sett över sina telefontider och gjort vissa ändringar i syfte att öka tillgängligheten.

Äldreomsorg och omsorgen om personer med funktionsnedsättning

De flesta klagomål eller synpunkter som kommer in till avdelningen rör insatsens utförande. Andra vanligt förekommande klagomål eller synpunkter rör bemötande. Enheterna tar del av synpunkterna och arbetar vidare med dem i exempelvis bemötandeplaner. Enhetscheferna tar upp inkomna synpunkter och klagomål på enheten, antingen direkt med berörda personer eller vid arbetsplatsträff om det gäller något generellt. Även positiva synpunkter kommer in till avdelningen, det kan till exempel vara någon som vill tacka en personalgrupp vid någon speciell enhet.

Stadsmiljö

De flesta synpunkter och felanmälningar som kommer in till enheten sommar, höst och vår rör träd som av rapportören utges vara riskträd medan vinterväghållningen är i majoritet under vintermånaderna. Andra vanligt förekommande synpunkter rör skräp i natur men också bemötande och att det tar lång tid att få svar. Enheten arbetar med bemötande och tid för återkoppling. Enheten planerar att lägga större fokus på entreprenaduppföljning för att på så sätt minska antalet synpunkter generellt.

Övrigt

Domar

Beställarenheten funktionsnedsättning

Beställarenheten funktionsnedsättning har fått in 79 domar under året. Domarnas fördelning:

- Personlig assistans 22 st
- Hemtjänst 19 st
- Ledsagning 17 st
- Avlösning 7 st
- Kontaktperson 4 st
- Bostad med särskild service 4 st
- Korttidsvistelse 2 st
- Boendestöd 2 st
- Träningslägenhet 1 st
- Avgift 1 st

Av de 79 domarna har 5 har gått emot förvaltningen (6 procent), 10 domar har gått delvis emot (13 procent) och 64 domar har gått på förvaltningens linje (81 procent). Av de domar som gått på förvaltningens linje har 4 överklagat förvaltningsrättens dom till kammarrätten men inte fått prövningstillstånd. Beställarenheten går igenom domarna och använder dem som vägledning i liknande ansökningar om insatser.

Beställarenheten äldreomsorg

Beställarenheten äldreomsorg har under 2015 fått 63 domar från förvaltningsrätten, 51 av dessa har gått på förvaltningens linje. Nedan redovisas domarnas fördelning:

- 32 domar avser hemtjänst. 30 av dessa har gått på förvaltningen linje och 2 domar gick delvis emot förvaltningens beslut.
- 13 domar avser vård- och omsorgsboende. 8 av dessa har gått på förvaltningens linje och 5 emot förvaltningen.
- 10 domar avser servicehus. 6 har gått på förvaltningens linje och 4 emot förvaltningen.
- 5 domar avser korttidsboende och växelvård, alla gick på förvaltningens linje.
- 1 dom avser dagverksamhet, domen gick på förvaltningens linje.
- 2 domar avser riksferdtjänst, 1 gick på förvaltningens linje och 1 emot.

Det är svårt att se ett tydligt samband mellan de domar där förvaltningsrätten har gått emot förvaltningens beslut då individuella bedömningar görs. Beställarenheten använder domarna som vägledning i liknande ansökningar.

Individ- och familjeomsorg

Inom ekonomiskt bistånd har förvaltningen fått 476 domar under året. 119 av domarna har gått emot förvaltningens beslut helt eller delvis. Analysen av domarna används tillsammans med socialsekreterarna i det fortlöpande metodutvecklingsarbetet.

Lex Sarah

Inom individ- och familjeomsorgen har det gjorts 10 lex Sarah-rapporter, varav 6 har anmälts till Inspektionen för vård och omsorg.

Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning och äldreomsorgen har det inte gjorts några lex Sarah-rapporter.

Lex Maria

Inga lex Maria-anmälningar har gjorts till Inspektionen för vård och omsorg.